LAISVĖ—LIBERTY
Vienintelis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y. $11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian daily in Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 232 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penktad., lapkričio (Nov.) 29, 1957 **** METAI 47-tl

KRISLAI

Diego Rivera.
Kovotojas už taiką.
Elzbieta Jasiukėnienė.
George F. Kennan žodis.

Rašo R. Mizara

Mirė **Diego Rivera,** vienas žymiausių šių dienų dailininkų, sulaukęs 70 metų amžiaus. Mirė Meksikos sostinėje.

Prieš dvejus metus jis buvo nuvykęs į Tarybų Sąjungą gydytis nuo vėžio ligos. Išsigydė. Bet dailininkas turėjo kitų sveikatos komplikacijų, tarp kitko — širdies ligą.

Diego Rivera buvo komunistas. 1929 metais iš Meksikos Komunistų partijos jį pašalino dėl to, kad leido savo namuose gyventi L. Trockiui.

Greit dailininkas pamatė Trockio "tikrąjį veidą" ir tuomet vėl prašė, kad būtų atgal priimtas į Komunistų partiją. Jis ir buvo priimtas.

—:—

Kai New Yorke buvo baigtas statyti didžiulis Rockefellerio Centras, tai Rockefelleris pakvietė dailininką, kad jis nupieštų centriniame pastate sienovaizdžius, parodančius žmonijos padarytą progresą moksle.

Diego Rivera viename savo paveikslų įdėjo Leniną kaip visos žmonijos vadovą į naująjį rytojų.

Rockefelleriui tai nepatiko, ir Leninas publikai nebuvo parodytas — neužilgo iš ten jis buvo išimtas.

Viename visuomeniniame pastate Meksikoje, piešdamas ant sienų paveikslus, Diego Rivera įdėjo žymaus mokslininčio žodžius: "Dievo nėra."

Tai ir vėl sukėlė nemažą skandalą. Bet dailininkas laikėsi savo.

Diego Rivera buvo be galo darbštus, gausus, genijalus dailininkas, pradėjęs piešti, kai jis buvo tik kelerių metų amžiaus berniukas.

Jis buvo žymus kovotojas už taiką.

—:—

Šiuos žodžius rašant, antradienį, Norwood, Mass., laidojama tauri, maloni moteriškė, **Elzbieta Jasiukėnienė,** jau senyva draugė.

Daugiau kaip prieš 40 metų Jasiukėnai gyveno South Bostone prie pat "Keleivio", kur aš tuomet dirbau. Pas juos man teko kai kurį laiką gyventi.

Būdavo, grįžtu iš darbo, sėdame valgyti, tai ji ir klausia:

— Tai ką gi šiandien išdrukavojote? Papasakok man, kas naujo?

Ji labai troško, kad josios vaikai — duktė ir sūnus, užaugę būtų pažangūs, "kad jie būtų geri."

Abudu vaikus išmokslino. Jos dukra, Olga Zarubienė, yra pirmaeilė veikėja Norwoode. Sūnus Jonas yra baigęs aukštąjį inžinierystės mokslą. Abudu vaikai augina savo šeimas.

Pastaruoju laiku velionė ilgai nesveikavo. Kiekvieną kartą, man esant Norwoode, ją nors trumpam laikui matydavau. Visuomet buvo malonu prisiminti anuos, senus laikus.

Teilsisi ji ramiai, o jos dukrai, žentui, sūnui, marčiai ir visiems artimiesiems reiškiu užuojautą.

—:—

Buvęs Amerikos ambasadorius Maskvoje, George F. Kennan, Vokietijų apvienijimo klausimu turi, man rodosi, labai sveiką sumanymą. Jis sako: neutralizuokime Vokietiją, ištraukime iš Vakarų Vokietijos amerikines ir kitas ginkluotąsias jėgas. Tik tokiu būdu Tarybų Sąjunga sutiks ištraukti iš Rytų Vokietijos savo jėgas. Na, ir bus prieita prie Vokietijų apvienijimo.

To reikalauja, tai siūlo ir Vokietijos socialdemokratai ir kiti žmonės, kuriems rūpi ne karas, o taika.

—:—

Iš Vilniaus gavome žinių, kad ten ir vėl buvo sunkiai susirgęs rašytojas **Jonas Šimkus.** Bet, sako, jis jau eina sveikyn.

Naha majorą pavarė, japonai jau sujudo

Tokyo. — Okinawa salos sostinėje Naha majoru buvo išrinktas K. Senaga japonas. Jis reikalavo, kad amerikiečių karinė bazė būtų panaikinta, o sala grąžinta Japonijai.

Amerikos ten esamų karinių jėgų vadas gen. Moore patsai pakeitė salos gyventojų Konstituciją taip, kad jam pataikaujanti nariai seimelyje nutarė pavaryti Senagą iš majoro vietos. Senaga buvo patvarkęs pradėti viešus darbus, kad darbininkai turėtų darbo, tai gen. Moore patvarkė ir bankas atsisakė duoti pinigų dėl tų viešų darbų.

Dėl to Japonijoje kilo didelis pasipiktinimas gen. Moore pasielgimu. Japonijos Socialistų partija, kuri yra galinga, reikalauja, kad Japonijos valdžia griežtai protestuotų Washingtono valdžiai prieš tokį generolo pasielgimą. Japonų Studentų Lyga prisiuntė delegaciją į Amerikos atstovybę ir įteikė protestą. Ji pareiškė, kad prie Amerikos ambasados bus rengiamos masinės demonstracijos. Japonijoje dar yra didelis sąjudis dėl Amerikos kareivio Girardo išteisinimo, o čia jau naujas teisių paneigimas.

Jau numato didelę krizę NATO sueigoj

Londonas. — NATO (Š. Atlanto Karinės Sąjungos), kurią sudaro 15 valstybių, vadovystėje Jungtinių Amerikos Valstijų, įvyks suvažiavimas Paryžiuje. Jis prasidės apie vidurį gruodžio.

Tai bus kebliausioje padėtyje suvažiavimas nuo NATO susiorganizavimo. Pereitais metais NATO pergyveno krizę. Tada Anglija ir Francūzija užpuolė Egiptą savo žygio nesuderinę su Amerika, bet tas buvo nugalėta.

Dabar nesutikimų daugiau, kaip reikia. Francūzija numato, kad Anglija ir Jungtinės Valstijos nesiskaito su ja, stengiasi pastumti ją iš kolonijų. Amerikos ir Anglijos ginklų gabenimas į Tunisiją dar daugiau paaštrino nesutikimą. Francūzai numato blogo iš Eisenhowerio ir Anglijos premjero Macmillano pasitarimų. Ginčai yra dėl Alžyro, NATO ginkluotų jėgų Europoje, Vakarų Vokietijos rolės NATO organizacijoje ir eilėje kitų klausimų.

Sako, kad anglai turės greit trauktis

Dublinas, Airija. — Airijos respublikos ministrų pirmininkas E. de Valera, airių nepriklausomybės veteranas, sako, kad anglai turės išsikraustyti iš Šiaurinės Airijos. Airija yra sala, jos šiaurinėje dalyje Anglija vis laiko 5,000 ketvirtainių mylių plotą, kaipo jos teritorijos dalį.

Prezidentas serga rimtai--nuo 'stroke'

Washingtonas. — Pirmiau buvo pranešta, kad prez. Eisenhoweris susirgo, kada jis buvo lėktuvų lauke pasitikti Morokko karalių. Tada buvo sakoma, kad prezidentas jautė kokį tai "šalčio supurtymą" ir daktaras patarė jam būti lovoje.

Dabar paaiškėjo, kad prezidentas rimtai susirgo. Nors sako, kad jis turėjo tik mažą smūgį (little stroke), bet jo padėtis yra rimta. Pasirodo, kad smūgis palietė prezidento kalbą. Prezidento gydymui sukviesta apie tuzinas geriausių daktarų, jų tarpe: Snyder, Heaton, Forster, Merritt, Mattingly, Pruitt ir kiti, kaip širdies specialistai, taip smegenų ir kraujo.

Yra sakoma, kad trūko gysliukė galvoje prie smegenų, kiti sako, kad "užsikimšo arterija", kad prezidentas yra nepavojingoje padėtyje ir miega.

Kaip žinome, pastaruoju laiku prezidentas sakė eilę kalbų ir rengėsi vykti į Paryžių ateinantį mėnesį į NATO konferenciją. Daktarai pareiškė, kad pasveikęs prezidentas turės savaites laiko ilsėtis ir ateityje sumažinti savo darbą. Susirgus prezidentui, labai nupuolė korporacijų šėrai. Baltasis namas ramina piliečius ir kartu šaukia prie pasiaukavimo.

Jau labai susirūpino tarybiniu mokslu

Washingtonas. — Dvi grupės Jungt. Valstijų vyriausybės ėmėsi versti straipsnius iš tarybinių mokslo žurnalų ir knygų. Ant rankų turi virš 1,200 tarybinių žurnalų, o knygų veik kita tiek. Verčia matematikos, aviacijos, technikos, atominės jėgos ir kitais klausimais straipsnius.

Sako, Sovietai pirmi nepradės karo

Maskva. — Hearsto du laikraštininkai, Frank Connifff ir B. Considine turėjo virš pusės valandos pasikalbėjimą su Chruščiovu. Tai buvo pasikalbėjimas apie įtemptą tarptautinę padėtį, ypatingai tarpe Tarybų Sąjungos ir Jungt. Valstijų.

"Tarybų Sąjunga niekados nepradės karo, bet ji sunaikins užpuoliką, jeigu bus užpulta" —sakė Chruščiovas. Toliau jis sakė:

"Mes nenorime tęsti apsiginklavimo lenktynes, nes mes jau laimėjome. Mes turime geriausius ginklus. Mes turime moderniškiausias raketas. Ir aš tą sakau ne paženeminimui Jungtinių Valstijų arba kokios kitos šalies. Bet yra faktas, kad mes turime ICBM (nuo sausyno iki kito sausyno ir į oro erdves raketas), įvairiausių rūšių raketas. . . Jeigu karas prasidės tarpe Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos, tai jį pradės tik Jungtinės Valstijos, nes jokia kita valstybė neišdrįs pradėti didelį karą. Tokiame kare jūsų miestai ir karinės bazės gali būti nušluoti nuo žemės paviršiaus. Ir aš vėl pakartoju, kad tai nėra mūsų grumojimai. Bet jeigu aplinkybės vers mus gintis, tai taip bus".

Amerika yra 10 metų atsilikus nuo Sovietų

Washingtonas. — Senato komisija pradėjo tyrinėti: kodėl Jungtinės Valstijos atsiliko raketų ir satelitų reikale. Šaukiama visa eilė aukštų valdžios pareigūnų ir mokslininkų, kurie yra klausinėjami.

Tarpe daugelio jų buvo vienas pirmųjų Dr. E. Teller, Kalifornijos Universiteto fizikas, kuris yra skaitomas "tėvu vandenilinių (H) bombų".

Dr. Teller pareiškė, kad Jungtinės Valstijos yra mažiausiai 10 metų atsilikę nuo Tarybų Sąjungos raketų ir satelitų gamyboje.

Tuojau po to šeši demokratiniai kongresmanai pareikalavo, kad prezidentas Eisenhoweris ateinančią vasarą turėtų pasitarimą su Tarybų Sąjungos valdininkais. Tuo pat laiku jie reikalavo, kad Amerika daugiau kreiptų atidos į mokslo reikalus.

Sovietai persergėjo Turkiją nepradėti karo

Maskva. — Tarybų Sąjungos ministrų pirm. N. A. Bulganinas pasiuntė Turkijai persergėjimo notą, kad ji nedarytų puolimo ant Sirijos. Bulganinas pareiškė, kad Turkijos kariniai planai yra "žaislas su ugnimi". Sako, kad jeigu Turkija užpuls Siriją, tai Tarybų Sąjunga imsis žygių padaryti tvarką.

Generolas Doolittle apie Sovietų raketas

Washingtonas. — Senato komisijoje tyrinėjimui apie Amerikos raketų ir kitų ginklų reikalus liudijo gen. J. Doolittle, kuris pereitojo karo laiku vadovavo pirmajam Tokyo bombardavimui. Jis sakė, kad Sovietai toli pralenkė Ameriką raketų srityje, jie tam dirbo ir laimėjo.

Amerikai ir vėl nepavyko su "Jupiter"

Cape Canaveral, Fla. — Bandymai su raketa vadinama "Jupiter" ir vėl nepavyko, kaip sako aviacijos komanda, "dėl techninių kliūčių". Buvo dėta vilties, kad greitoje ateityje "Jupiter" iškels amerikinį satelitą į oro erdves. Dabar reikalas jau kitaip stovi.

DĖL SPUTNIKO RAKETOS

Maskva. — Užsienyje spekuliuoja apie pirmojo Sputniko raketos užbaigą skraidyti. Tarybiniai mokslininkai mano, kad ji atmosferos sluoksnį pasieks pirmoje dešimtyje dienų gruodžio ir sudegs.

Tito darys pakaitų valdžioje ir partijoje

Belgradas. — Jugoslavijos prezidentas Tito pareiškė, kad jis kenčia nuo lumbago, yra jau 66 metų amžiaus, tai mažins savo darbą. Numatoma, kad E. Kardelji bus pastatytas valdžios priešakyje, o A. Rankovič bus Jugoslavijos Komunistų Lygos vadovas.

Skris į Jordaną

Jungtinės Tautos. —J. T. sekr. Dag Hammarskjold skris į Jordaną. Pastaruoju laiku tarpe Jordano ir Izraelio daugiau įsitempė santykiai. Todėl sekretorius mano, gal jam nuvykus, bus galima juos pagerinti.

MALINOVSKIO MINTIS

Maskva. — Tarybų apsigynimo ministras maršalas R. Malinovskis pasikalbėjime su Hearsto korespondentais sakė, kad Tarybų Sąjunga galinga ir nieko nesibijo.

SUŠAUDĖ LIAUDIES PRIEŠĄ

Budapeštas. — Nuteistas už žudymą žmonių laike priešų sukilimo 1956 m. pabaigoje Isvan Szoertsey ir sušaudytas. Jis teisme prisipažino prie kaltės.

Minios pikietavo Amerikos atstovybę

Paryžius. — Didelė minia, daugiausiai jaunimo, pikietavo Jungtinių Valstijų ambasados buveinę. Pikietavo piktai reikalaudami, kad Amerika nesiųstų ginklų į Tunisiją, kad skatytųsi su Francūzija, kaipo su lygia. Susirėmime su policija keli asmenys sužeisti ir šeši areštuoti.

Naujos "plate" gatavos

Albany. — New Yorko valstijos viršininkai automobilių reikale paskelbė, kad su pirmadieniu, gruodžio 1 d., jau visoje valstijoje bus 1958 metų automobilių registracijos "pleitai". Senieji geri iki sausio 31 d. Šiemet nereikalinga apdraudos kortelę kartu su prašymu pristatyti tiems, kurie jau 1957 m. turėjo automobilius.

ATVYKSTA EGIPTO ATSTOVAS

Kairas. — Prezidentas Nasser pasiuntė į Ameriką užsienio reikalų ministrą Dr. Fawzi pasitarti santykių reikalais.

South Hadley, Mass. — Mirė prof. Abby Turner, 82 metų. Jis veikė Mount Holyoke kolegijoje, kaipo protinių ligų daktaras.

Izraelis kaltina dėl provokacijų Jordaną

Tel Aviv. — Izraelio vyriausybė kaltina Jordaną, kad pastaruoju laiku ant Jordano ir Izraelio sienos įvyko trys susirėmimai tik todėl, kad jordaniečiai kalti. Sako, kad dažnai iš Jordano pusės šaudo iš toli nešančių šautuvų ir sužeidžia Izraelio piliečių.

UŽ 2 MĖNESIUS $50,000 GAUS PINIGŲ

Reno, Nevada. — Dešimtoji pati Pat G. Manville atsiskyrė nuo savo vyro milijonieriaus Tommy Manville. Ji yra 27 metų, o jis 63. Teismas patvarkė, kad ji gautų po $10,000 per penkis metus. Gyveno porėje tik du mėnesius laiko. Geras moteriškei biznis.

EGIPTO GINKLAI SIUNČIAMI Į TUNISIJĄ

Kairas. — Egiptas pasiuntė laivu ginklų ir amunicijos į Tunisiją. Jų tarpe buvo pasiųsta 2,000 anglų šautuvų, kurie į egiptiečių rankas pateko laike pereitų metų karo.

Damascus, Sirija. — Iš Izraelio buvo ginkluotos grupės, apie 40 žmonių, perėję į Sirijos pusę.

Pasikeitimai Sovietų komandoje Vokietijoj

Berlynas. — Tarybų Sąjungos karinių jėgų komandierius Rytų Vokietijoje maršalas A. A. Grečko išvyko į Maskvą. Jo vieton atvyko gen. M. V. Zacharovas. Sako, kad dažnai iš Jordano pusės šaudo iš toli nešančių šautuvų ir sužeidžia Izraelio piliečių.

Indonezijos reikalai

Jungt. Tautos. — Indonezijos atstovai įteikė reikalavimą, kad Australija ir Hollandija nesteigtų karinių bazių Vakarinėj Naujoje Gvinejoje. Indonezijos delegatai sako, kad ten gyventojai yra jų rasės ir tautos, ir europiečiai turi pasitraukti.

MIRĖ PRINCAS JURGIS

Paryžius. — Mirė Graikijos kunigaikštis Jurgis, sulaukęs 88 metų. Jis buvo rusų caro Nikolojaus II pusbrolis.

Albany, N. Y. — Šiemet New Yorko valstijoje gerai užderėjo obuoliai. Suimta 16 milijonų bušelių obuolių, tai yra, pusantro milijono bušelių daugiau, kaip pereitais metais.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President CLEMENT BREADY; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $10.00	Canada and Brazil, per year $11.00
United States, per 6 months $6.00	Canada and Brazil, 6 months $6.50
Queens Co. ..... $11.00 per year	Foreign countries, per year $15.00
Queens Co. ..... $6.50 per six mos.	Foreign countries, 6 months $8.00

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

AUKŠČIAUSIAS TEISMAS SPRĘS

ŠALIES AUKŠČIAUSIAS TEISMAS paėmė svarstymui dailininko Rockwell Kent ir psichiatro Walter Briehl bylas.

— Kas tos do bylos?

— Kent ir Briehl reikalavo pasportų, nes nori išvykti į užsienį savo profesijų reikalais. Tačiau, einant Valstybės departmento patvarkymu, jiedu (kaip ir daugelis kitų amerikeičių) pasportų negavo. Valstybės departmentas, mat, turi tam tikrą koštuvą, kuriuo košia kiekvieną pažangesnį žmogų, bandantį išvykti į užsienį. Yra paruoštas tam tikras afideivitas, kurį kiekvienas, reikalaująs pasporto, turįs išpildyti. Afideivite reiklaujama pasakyti, ar aplikantas kada nors priklausė Komunistų partijai, ar priklauso šiandien? Tuo būdu norima išgauti iš aplinkanto išpažintį.

Jeigu jis ar ji pasakys, jog kada nors priklausė, ar priklauso Komunistų partijai, tai jam pasportas nebus duotas. O jeigu jis pasakys, kad nepriklausė ir nepriklauso, tuomet dar aplikantas bus klausiamas, ar jis nepriklauso kokiom "subversyvėm" organizacijom? Žodžiu, tasai afideivitas yra didelė kliūtis gerų, dorų Amerikos žmonių judėjimui.

Neseniai, pavyzdžiui, Daily Workerio redaktorius S. W. Gerson prašė pasporto, nes jis norėjo vykti į Maskvą aprašyti Spalio revoliucijos 40 metų sukakties minėjimą. Gerson, matyt, išpildė afideivtą, pasakydamas, kad jis esąs komunistas, ir jam pasporto nedavė, jo neišleido.

Kai dailininkas Kent (jau 75 metų amžiaus vyras) reikalavo pasporto, jam buvo pakištas afideivtas, kurį jis atsisakė pildyti. Tą patį padarė ir Dr. Briehl. Jiems pasportai buvo atsakyti. Jiedu kreipėsi į teismą, U. S. Court of Appeals. Teismas Valstybės departmento potvarkį užgyrė. Tuomet jie kreipėsi į Aukščiausią Teismą, kad šis pernagrinėtų žemesniojo teismo sprendimą.

Ką dabar pasakys Aukščiausias Teismas? Palauksime, pamatysime.

Mums rodosi, būtinai reikėtų atimti Valstybės departmentui sauvalę naudoti tokius metodus, kuriais sulaikoma daug žmonių nuo išvykimo į užsienį svarbiais reikalais.

Visokie šmulgelninkai, visokie padaužos išvyksta į užsienį ir parvyksta, jiems durys atdaros. Bet doriems amerikiečiams jas Valstybės departmentas turi uždaręs. Tai nėra teisinga, tai nėra gera!

SAO PAULO "ŽINIOS" UŽSIDARĖ

URUGVAJIEČIŲ laikrašty Darbe (lapkr. 23 d.) skaitome korespondenciją iš Sao Paulo, Brazilijos, kad ten š. m. spalio 26 d. sustojo ėjęs laikraštukas "Žinios".

"Žinias" įkūrė prieš keliloiką metų grupė "vidurio žmonių" su Simu Bakšiu, kaip redaktorium, priešakyje. Pradėjus tą laikraštį leisti, leidėjai sakė, kad jis informuos, bešališkai informuos visus Brazilijos lietuvius apie tai, kas dedasi ir Tarybų Lietuvoje. Bet savo žodžio nesilaikė. Anot Darbo korespondento: "Jie tarė gražius žodžius, tačiau nekilnūs buvo jų užsimojimai ir tikslai".

Leidėjai apie Tarybų Lietuvą dėjo į savo laikraštį melų, jie nusisuko nuo darbininkų judėjimo. Korespondento žodžiais:

"Jie ieškojo politinio 'vidurio', kurio nesurado. Ką jie norėjo siekti, ar pelno, ar garbės, čia nesigilinsime. Tiktai žinome, kad jie tą laikraštuką pavertė į šlamštlapį, niekam ir niekuo nenaudingu. Skaitytojų nesusilaukė, atvirkščiai, suklastotos ir nei vieno skaitytojo neįtikinančios žinios iššaukė didelę neapykantą. Todėl netruko 'Žinios' atsidurti mirties agonijoje".

Na, ir po "Žinių" mirties: "Niekas to laikraštuko nepasigailėjo, niekam jokio trūkumo jis nesudaro".

Brazilijoje gyvena keletas dešimtų tūkstančių lietuvių. Dabar jie likosi be jokio spausdinto lietuviško žodžio. O tai pareina dėl to, kad neleidžiama ten leisti lietuvių kalba laikraščio patiems darbininkams. Daugumą Brazilijoje gyvenančių lietuvių yra Tarybų Lietuvos pritarėjai.

Jei "Žinios" būtų kitaip redaguojamos, jos būtų gavusios iš pažangiosios lietuvių visuomenės paspirties, na, ir būtų galėjusios laikytis.

Urugvajuje, kur lietuvių yra labai mažai, tik tūkstantis kitas, išeidinėja laikraštis Darbas, kuris šių metų spalio 22 d. jau minėjo savo 22-rąjį gimtadienį.

Nesakome, kad Urugvajaus lietuviams darbininkams yra lengva leisti savo laikraštį. Ne! Jiems taip pat sunku, nes, be materialinių trūkumų, jie turi keblumų ir su personalu: stoka pralavintų žmonių. Tačiau jie visas kliutis nugali ir laikraštį reguliariai išleidžia.

ĮVAIRUMAI

Kur buvo Pilėnai?

Jūs, tur būt, girdėjote Pilėnų vardą? Bet ar visi žinote, kuo garsi Pilėnų pilis ir kur ji buvo?

Pilėnų pilis stovėjo daugiau kaip prieš 600 metų. Ji, kaip ir daugelis Lietuvos pilių, turėjo ginti mūsų žemę nuo priešų. Tuo metu aršiausi mūsų priešai buvo kryžiuočiai. Jie nukariavo prūsus ir įkūrė savo valstybę (ten, kur dabar Kaliningrado sritis). Norėdami pavergti ir visą Lietuvą, nuolat rengė karo žygius į ją. Vienas tokių žygių įvyko 1336 metais. Jį aprašė pačių kryžiuočių metraštininkai.

Kryžiuočiams į pagalbą atvyko daug talkininkų iš Vokietijos, Austrijos ir Prancūzijos. Jiems visiems žygiuojant į Lietuvą, kelią pastojo medinė Pilėnų pilis ir jos gynėjai. Į pilį buvo subėgę aplinkiniai gyventojai su savo turtu. Kryžiuočiai nutarė šią pilį išgriauti ir jos turtus pasigrobti. Jie ėmė kopti į kalną ir daužyti pilies sienas. Kelias dienas lietuviai atkakliai gynėsi, nors kryžiuočių buvo daug daugiau. Pagaliau kryžiuočiai pralaužė pilies sienas. Apginti pilį nebebuvo galima. Didvyriški lietuviai nutarė gyvi nepasiduoti. Vyrai, narsiai kirtosi su kryžiuočiais o moterys, vaikai ir seniai pilies kieme sukūrė didžiulį laužą. Į jį sumetė visą savo turtą, o paskui šoko ir patys į traškančias liepsnas. Pilies vadas, vardu Margeris, kai visi kariai buvo žuvę, pats kalaviju dar ne vienam kryžiuočiui nuskynė galvą. Paskui ir pats drauge su savo žmona nusižudė. Kryžiuočiai paėmė pilį, bet nerado joje nei turtų, nei belaisvių. Patys užpuolėjai neteko daug užmuštų, daugelis jų buvo sužeisti. Giliau į Lietuvą jie nė nebemanė žygiuoti. Nuvargę, be grobio ir garbės grįžo namo.

Jau prieš daug metų Lietuvos istorikai bandė surasti Pilėnų pilies vietą. Tai padaryti buvo sunku, nes Pilėnais nebesivadino jokia Lietuvos vietovė. Gal būt, Margerio valdoma, pilis nesivadino Pilėnais ir XIV a., kada kryžiuočiai ją išgriovė. "Pilėnais" tuomet galėjo vadintis patys pilies gynėjai, kaip dabar mes miestelio gyventojus vadiname "miestelėnais." Kryžiuočių metraštininkas, šio žodžio reikšmės nesupratęs, galėjo pagalvoti, kad tai pačios pilies vardas. Yra tik aišku, kad Pilėnų pilies būta netoli Nemuno, ten, kur tuomet vyko aršiausios lietuvių kovos su kryžiuočiais. Iš pradžių buvo manyta, kad ši pilis stovėjo ant Punios piliakalnio. Po daugelio metų, gerai ištyrinėjus išlikusius metraščius ir kitus senovės raštus, pasirodė, kad Pilėnų būta kitoje vietoje. XIV a. kryžiuočiams dar nepavykdavo pasiekti Nemuno ties Punia. Tuomet jie į Lietuvą daugiausia veržėdavosi per Nemuną žemiau Kauno, netoli Nevėžio žiočių, gal būt, ten, kur dabar stūkso didingas Pyplių ar kuris kitas piliakalnis, ir buvo Margerio pilis. Tikrą Pilėnų pilies vietą, tur būt, nustatys tik archeologai, kada jie iškasinės ir ištirs šiuos piliakalnius.

Pats Pilėnų pilies gynėjų pavyzdys mums lieka neužmirštamas. Jis moko mus, kaip reikia mylėti savo tėvynę ir saugoti ją nuo priešų.

V. MERKYS,
Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos instituto aspirantas

Šis tas iš šen ir ten

KIAUŠINIS PO 20 SV.

Neseniai Cambridge'iaus (Mass.) Muzėjuje atsirado kiaušinis 20 svarų. Jį atgabeno prof. R. Dughli iš Francūzijos. Tai dinosauro kiaušinis. Tie gyvūnai buvo milžinai ir ant žemės gyveno apie 200 milijonų metų atgal. Tai savo rūšies rėpliai. Jie buvo apie 80 pėdų ilgio, ilgomis paskutinėmis kojomis. Kaip savo rūšies driežai.

TILTAS PER BOSFORĄ

Tarpe Juodųjų ir Marmoro jūrų yra vandens sąsiaurys — Bosforo pertaka. Prie jos galo, ant Marmoro jūrų kranto, yra Istanbulis, seniau vadintas Caregradu ir Konstantinopoliu. Bosforo pertaka skiria Aziją nuo Europos.

Amerikos inžinierius Dr. D. Steinman, kuris neseniai pagamino planus dėl Mackina tilto Michigane, sako, kad jis gavo užsakymą padaryti planus tiltui per Bosforo pertaką, prie Istanbulio.

Pagal jo apskaičiavimą, tiltas per Bosforą bus dviejų ir pusės mylios ilgio, 164 pėdų aukščio, kad laivai galėtų pro apačią nekliudomai plaukioti; turės 2,214 pėdų pakabinamąją dalį. Pastatymas atsieis $50,000,000.

AR PELĖDA MATO NAKTĮ

Pelėdų yra daugelio rūšių, didesnių ir mažesnių, gyvenančių vidurinėje žemės juostoje ir toli šiaurėje. Pelėdos yra naktiniai paukščiai; jos dieną miega, o naktį veikia. Jos turi gerą klausą ir gerai naktį mato.

JŪRINIAI ARKLIUKAI

Tai rūšis žuvyčių, kurios turi galvutę, kakliuką ir karčiukus, labai panašius į arklio. Jūriniai arkliukai į užpakalį smaili ir ta savo uodegyte laikosi apsivynioję žolę. Jie veisiasi tik šiltuose vandenyse. Jų yra apie 50 skirtingų rūšių, nuo 2 iki 12 olių ilgio. Jie maitinasi mažyčiais gyvūnėliais, neėda negyvų ir jų niekas neėda. Vaikus peri patinėlis, nes prie uodegytės turi patalpukę, į kurią jam patelė padeda kiaušinėlius (ikrus).

Čikagoje buvo įrengtas elektroninis automatas, kuris už 50 centų duoda patarimus, kaip elgtis visais sunkiais gyvenimo atvejais. Patirta, kad daugiausia uždirba skyrius Nō, kuris atsako į tokį klausimą: "Ką sakyti žmonai, grįžus namo pavėluotai, po 12 valandos nakties?"

Ką matėme ir girdėjome Tarybų Lietuvoje

Rašo Juozas Lesevičius

Į MASKVĄ

Paskutinį vakarą buvimo Lietuvoje, Vilniuje, Lietuvos TSR Vyriausybė mūsų garbei surengė išleistuvių vakarienę, kurioje dalyvavo daug svečių. Vakaras praėjo labai gražioj, draugiškoj ir nuoširdžioj nuotaikoj. O ant rytojaus, rugsėjo 13 d., anksti ryte palydėjo mus vyriausybės, miesto bei visuomeninių organizacijų atstovai ir didelis būrys vilniečių į aerodromą, kur pasisakę paskutinį atsisveikinimo žodį, lėktuvu išskridome į Maskvą.

Maskva, kaip visi žinome, yra Tarybų Sąjungos Socialistinių Respublikų sostinė. Į Maskvą šiandien daugiau viso pasaulio akys nukreiptos negu į bet kurią kitą pasauly valstybės sostinę. Ir tai ne vien tų žmonių, kurie su pasigėrėjimu domisi pirmosios pasauly gimusios socialistinės valstybės sostine ir jos atsiekimais, bet ir tų, kurie iškart tikėjo jos pražūtimi, o dabar žiūri, kad ir su pagieža, kaip į pasaulinę tvirtovę, dėl kurios visi avantūristai turi sulaikyti savo užgaidas. Maskva, daugumos žmonių pripažinta, yra ir pasaulinės taikos sostinė.

Maskva yra gražus, puikiai pasižymintis savo tvarka ir grožiu didelis miestas. Jame, jei laiko būtų, yra ko pasižiūrėti. Neapsakoma i plačios gatvės, iki 12 ar 16 mašinų gali važiuoti greta viena kitos; puikūs pastatai, sporto ir pasilinksminimo aikštės. Statyba eina neišmatuojamu mastu. Kur tik pažvelgi, visur pamatysi kylančius naujus pastatus. Senieji pastatai griaunami, kad padaryti vietos naujiems, daug gražesniems pastatams, apartmentiniams, arba gatvių praplatinimui; tuo atveju, jei pastatas dar geras, jis kelių valandų laikotarpiu perkeliamas toliau. Ištisi kvartalai apartmentnamių statomi naujose miesto plotmėse. Daug pastatyta namų, mokyklų, ligoninių, kultūrinių centrų ir kt. Maskva dabar turi 7½ milijono gyventojų.

Palyginus su miesto dydžiu ir jo įdomybėmis, Maskvoje mes buvome labai trumpai — tik vieną savaitę laiko, bet vistik ir per tą trumpą laiką spėjome daug ką pamatyti. Buvome nuėję į Kremlių, apžiūrėjome jo pastatus. Tai iš tikrųjų gražūs, jaukiai nudažytų geltona spalva pastatų ansamblis, apjuostas aukšta mūrine siena. Čia randasi Visasąjunginės Aukščiausiosios Tarybos rūmai bei įvairių valdžios šakų patalpos. Aplankėme ginklų — bet tikrumoje tai gilios senovės ne tik Rusijos, bet ir kitų pasaulio valstybių istorijos muziejų. Kremliaus priešaky didžioji Raudonoji Aikštė, o ties jos viduriu, prie Kremliaus, graži tamsiai raudono marmuro Lenino ir Stalino būstinė-mauzoliejus. Aplankėme jį ir mes. Nors žmonių linija po du stovi virš kilometro ilgio, laukia savo eilės įeiti bet mums, kaip svečiams iš kitos valstybės, buvo suteikta privilegija įeiti be eilės, todėl nereikėjo ilgai laukti. Čia turiu pabrėžti, kad kiekvieną dieną, kada tik teko pro Kremlių praeiti, visuomet matėme tokią ilgą liniją žmonių einant aplankyti Lenino - Stalino mauzoliejų.

Taipgi aplankėme Lenino muziejų, kuris vaizduoja visą Lenino gyvenimą, jo veiklą ir nuveiktus darbus, kurie pagaliau, jo paties vadovybėje, 1917 m. lapkričio mėn. 7 d. buvo pravesti gyveniman — įsteigta darbininkų ir valstiečių socialistinė valstybė — Tarybinių Socialistinių Respublikų Sąjunga.

Buvome nuvykę pažiūrėti didžiojo Gorkio vardo automobilių fabriko, kuriame dirba virš 40 tūkstančių darbininkų. Kadangi vykome be ankstyvesnio susitarimo — tik paskutinę valandą prieš išvykimą susitarimu per telefoną po pietų, todėl laiko turėjome labai maža ir viso fabriko jokiu būdu nebuvo įmanoma apžiūrėti. Prie to, ten nuvykus, kai kurie mūsų delegacijos geležies darbininkai paprašė vedėją, kad nuvestų į geležies liejimo cechą (skyrių), kur paėmė nemaža laiko, tai taip vos spėjome aplankyti tik kai kuriuos skyrius, ir laikas pasibaigė. Nuodugniau spėjome apžiūrėti, šalia geležies liejimo skyriaus, dviračių ir sunkvežimių gaminimo skyrių. Fabrikas visas mechanizuotas - automatizuotas. Kas 2½ minutės išeina gatavas bet kokio dydžio sunkvežimis.

Buvome nusileidę į požeminę traukinių liniją (subway) pasižiūrėti ir pasivažinėti, kuri vadinama "Metro." Tai tikrai įspūdingas išbudavojimas ir įrengimas požeminės susisiekimo priemonės. Nors gal kai kas pasakys: kas tik Maskvoj, tai viskas tau ir gražu ir gera. Bet tai būtų toli nuo tiesos. Apie Maskvos "Metro" tą patį pasako, kas tik Maskvoje buvo. Pavyzdžiui, prieš metus laiko Maskvoj apsilankęs stambus Kanados industrialistas James S. Duncan, tą patį pasakė. Taip pat kitas industrialistas, L. E. Messinger, iš Toronoto, dar vėliau už mus sugrįžęs, irgi pasakė, kad jis buvo "labai sudomintas Maskvos subve, kuri yra viena iš geriausių ir įdomiausių pasaulyje" ("Montreal Gazzette," spal. 18 d.). Į vidų žmonės suleidžiami ir iškeliami viršun eskelatoriumi. Stotys, kurių yra, rodos, 40, puikiai gražiai architektūriniai ištaisytos, iš granito ir marmuro. Kiekviena stotis turi skirtingą skulptūrinį grožį. Traukiniai eina kas 50 sekundžių. Šis požeminis susisiekimas pasižymi savo švara, dulkių ir drėgmės sukontroliavimu, oro išvalymo ir apsaugos sistema. Turi savo mokyklas, lavinimosi įstaigas, tyrinėjimų skyrių ir tt.

Du vakaru buvome nuėję į teatrą pasižiūrėti oprečių ir kitų vaidinimų, kuriuose, žinoma, vaidina profesionalūs artistai ir, aišku, puikiai atlieka savo roles. Nuėjome pagaliau ir tarybinio cirko pažiūrėti.

Buvodami Maskvoje, užėjome apsilankyti ir Kanados ambasadoje. Nors paties ambasadorius Mr. Johnson neradome, bet jo sekretorius labai maloniai ir svetingai mus sutiko ir priėmė.

Pavaikščiojome ir po krautuves, bet daugiausia laiko praleidome, žinoma, didžiojoje generalinėje GUM krautuvėje. Pasipirkome kas kokių išsimanydami daiktų parsivežt kaip suvenirų, kiti buvo priversti pirktis po čemodaną, nes įvairių daiktų ir dovanų turėjome daugiau, negu galėjome susidėti savo iš Kanados atsivežtuose čemodanuose. Ši krautuvė yra graži, stiklu dengta ir didelė; pardavinėjama joje visokios įvairiausių rūšių prekės. Visos prekės tvarkingai aikštėje išdėtos ir ant kiekvieno daikto išstatytos kainos taip, kad lengva kiekvienam, nors ir nemokantiems rusų kalbos, nusipirkti kokį nori daiktą. Krautuvė randasi prie Raudonosios Aikštės, netoli Kremliaus. Joje visuomet kimštinai pilna žmonių. Apskaičiuojama, kad kiekvieną dieną šioje GUM krautuvėje pereina tarp 150,000 ir 200,000 žmonių.

Nuėjome pasižiūrėti ir į didįjį Maskvos zoo, kuris gana turtingas visokiais gyvuliais, žvėrimis ir kitokiais gyvūnais.

MASKVOS UNIVERSITETAS

Ši mokslo įstaiga, Maskvos universitetas, kuri bus bene didžiausia ne vien savo plotu, bet ir mokslinių institucijų įrengimu, ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir visame pasaulyje. Naujas, tik keli metai atgal išbudavotas, Maskvos priemiesty, Kijevo distrikte. Centrinis 32-jų aukštų bokštas aplenktas dviem dideliais 20-ties aukštų pastatais ir apsuptas 30-timi kitų pastatų, kuriuose sutalpinta didelis kiekis mokslinių laboratorijų, stebėjimo punktų, tyrinėjimo institutų. Jis randasi gražioje vietoje, prie Maskvos upės. Jo plotas apima 1,100 akrų žemės. Virš 200 akrų plotas gražiai išlygintas, apželdintas gražiomis pievelėmis, aplink pastatus gėlių darželiai, kurių fontanai, dirbtiniai tvenkiniai su virš 300 vandens švirkšlių, statulos ir platūs takai sudaro neapsakomai gražų vaizdą.

Nuėjus šį universitetą aplankyti, mums paskyrė vedėją, kuri mus supažindino su universitetu ir visomis svarbesnėmis jo funkcijomis. Viduj irgi labai gražiai ištaisytas. Platūs koridoriai ir didžiosios salės su marmuriniais stulpais, gausios architektūrinėmis savybėmis, sudaro labai jaukią vidaus išvaizdą.

Pastatų apimtis: gyvenamų apartmentų, kuriuose gyvena apie 600 universiteto personalo narių; 6,000 miegamųjų kambarių dėl 8,000 studentų; šalia reguliarių pamokų kambarių, turi 150 prelekcinių kambarių; didelis centrinis teatras bei susirinkimų salė su 5,000 sėdynių studentams; 1,700 laboratorijų, 140 eleveitorių, gimnastikoms salių, maudymosi prūdų, restoranų, kafeterijų, susirinkimų ar klubų kambarių ir gigantiškai didelė skaitykla virš 1½ milijono knygų; taipgi turi individualiam skaitymui ir studijavimui šėpas ir stalus. Jei studentui reikia knygų iš skaityklos, yra automatiški įrengimai, kuriais jis gali gauti knygas prie savo stalo į kelias minutes.

(Bus daugiau)

JUOZAS BALTUŠIS

PARDUOTOS VASAROS

(Tąsa)

— Jums geriau matyt.

— Ir ko riejatės?! Kada dar tie balsavimai bus, o jau dabar dantis galanda!

— Balsavimai tai po metų bus, o pakalbėt su žmogum ir dabar galima. Negi tai jau pasą užantin ir eik, su nieku nepasitaręs?

Alyzas amžinai šmirinėja tarp žmonių, įgrysta visiems lyg piktas pinigas. Kiek jau kartų Indrišius išvedė jį už ausies, o jis vėl ateina, kaip niekur nieko, vėl darbuojasi prie šnirpštoko, prašo Povilioką dūmo, riejasi su visais.

Paviliokas traukia iš žaizdro storą geležinę ašį. Kalvėje iš karto pasidaro karšta. Žmonės glusterėja į šalis, nutilsta visos kalbos, tik šaudo į orą akinančios zvaigždės, tik dunda didysis Povilioko kūjis. Juo muša vienas vyriškių, o Poviliokas prilaiko ašį, skambiai atitaria mažuoju kūjeliu. Pliekiama geležis tamsėja iš piktumo, darosi tirštai raudona, čiaupia skrajūnes žiežirbas, tik vienur kitur blysteldama, sužėruodama ugnimi. Kalvės pašelmeny vėl sušvilpia vėjas, ir jau vėsiau, jau vėl ūžia žaizdras. Mušėjas uždusęs, bet patenkintas, kad išlaikė, kad nebarkštelėjo pro šalį. Šypsodamasis šluosto prakaitą, iš aukšto žvelgia į visus. O kalvėj vėl nušnara kalbos, skamba juokas.

Ė, būtum šitaip tarp žmonių metus, būtum kitus, būtum ir trečius ir vis nenusibostų, vis nenorėtum niekur eiti. Bet ateina Saliamutė su užtraukta skarele ant akių ir šaukia pusryčių, šaukia pietų, šaukia vakarienės. Vėl reikia eiti trobon, vėl susidurti su namiškiais, su seniu.

Troboj negera. Senis amžinai guli, atkišęs savo išpurtusį veidą, neatstojamai žiūri į visus, lyg žaltys į kiaušinius, ir nėra visuos namuos tokio kampo, kur galėtum nuljsti nuo šitų jo akių. Sunku pajudėti, nesinori nieko kalbėti, bijaisi šyptelėti; ar žingsnį nužengei, ar prie stalo prisėdai, vis atrodo: gal ne taip reikėjo, gal seniui vėl nepatiko? Dėl to visi čia vaikšto tarytum pakulų apsivalgę, kalbasi pusbalsiu, kaip kokiose pakasynose, o daugiausia susirodinėja rankomis ir akimis. Net Poviliokas paniursta, sparčiai darbuojasi šaukštu, skubindamas išpliaupti baršėius iš dubens ir pabėgti. O senis žiūri, žiūri ir žiūri ir tyli kaip padūkęs. Tik vėliau, kai visi jaučiasi jau nesavam kailyje, prašneka:

— Tai ko jau dabar nutilot visi? Ko snukius nuo manęs sukat šalin? Ar neprietelius aš jums koks, ne tėvas?

— Prasimanai tu, Peliksiuk, — atsiliepia senoji. — Nei jau sukam, nei ką.

— Aš vaikų klausiu, ne tavęs. Auginau, siaudinau, dabar žodžio nebėr kas pasako!

Ir pradeda ėsti visus. Povilioką už nusuktus pinigus, Juozioką už tylėjimą, Kazimierą už kalbėjimą, žmoną už nuolaidžiavimą vaikams. Kaip debesys koks:

— Dun-dun-dun, bum-bum-bum, dun.

Išbars, iškoneveiks kiekvieną, o paskui šnarpštels nosimi ir klausinėja patenkintas visus iš eilės:

— Tai ko jau dabar susiraukei? Ar teisybė užpakalį drasko?

— Aš nesusiraukiau.

— Matau, matau! O kad tėvas teisybės nepasakys, tai kas pasakys? Raukytis nėra čia ko!

Neliečia jis tik Saliamutės. O ši kaip užtraukė skarelę ant akių mano atvažiavimo vakarą, tai ir nebeatidengia žmonėms akių. Vaikšto dagi kaip erškėčėlis, kad tiktai kas, tuoj — purkšt, purkšt! — kaip katė prieš šunį. Ir vis švotinasi prie senio. Tai šviežios rūgštie jam pasems iš kubiliuko, tai raguolį riebesnį pasuks, tai sėmenų apšutins kojoms pašildyti, tai vėl ką prasimanys. Ir vis šalimais, šalimais prie senio, nuolat sėda ant jo lovos krašto, kalbina, olbina urgzlųjį tėvą, vis apkamšydama, apglostydama, nuglotniuodama. Ir aš jau visiškai pradedu tikėti, kad nemelavo Alyzas, kad aukso tikrai yra šiuose namuose ir kad šitą auksą nudžiaus ne kas kitas, kaip tik Saliamutė. Pikta ir gaižu širdy, kad ji, o ne mes su Alyzu, arba jau bent Poviliokas. Padaryčiau, rodos, viską, kad tik ji nepastvertų! Bet aš niekaip negaliu užtikti pinigų, nors ieškau kur nutrūkdamas ir seku Saliamutę kaip tik galėdamas.

Seku ne aš vienas. Visi seka. Ir ne tik Saliamutę. Visi seka vienas kitą, žiūri vienas kito, gaudo vienas kitą, tik niekas nieko nepagauna. Dėl to troboj kažkaip net alsuoti sunku, lyg oras būtų sugižęs, lyg vėl kas. Ir aukso niekur — nė padujų.

Rytas, kai tik pradeda aušti, senoji šeimininkė kyla iš lovos, pasikosėdama eina priemenėn, graibo tamsoje kopėčių ir lipa ant užlų. Lipa ir niurna su kiekvienu kojos pakėlimu:

— Duok dieve rasti — neduok dieve nerasti. Duok dieve rasti —neduok dieve nerasti!

— Tetulyt! — šaukiu iš apačios. — Ar liepi man ką?

Senė stabtelėja. Priemenės tamsoje girdėti, kaip ji pūkščia pridususi, gaudo kvapą:

— Tai aš, vaikeli, poterius. O tu savuosius ar sukalbėjai?

Ir lipa toliau. O kopėčios ilgos, kol nusigauna pašelmenin — pridūsta senė, ir jos malda stipriai sutrumpėja:

— Duok dieve — neduok dieve! Duok dieve — neduok dieve!

Meluoja senė. Ne poteriai jai rūpi. Įsimanė mūsų kiemo vištos nešti kiaušinius ant užlų. Ir neša. Senei taigi vis tiek, kad tik ne į svetimus pašalius, tai ir gerai, susirinkti galima. Ir lipo ji kiekvieną rytą. O paskui ėmė dingti kiaušiniai iš gūžtų. Užlipa, užpūkščia senė, net už šonų griebdamasi, o ten tuščia. Kitą rytą vėl šitaip. Ir vištos, rodos, kudakavo, ir gaidys rėkė, o tuščia. Prarado ramybę senė, lipa rytais ir nežino: ras ką gūžtoj ar neras? Dėl to ir bumba:

—Duok dieve — neduok dieve!

Kas vagia kiaušinius — nežinia. Gal šeškas, o gal ir Saliamutė. Visi vagia. Visi seka vienas kitą kaip sudegę ir vagia visi. Vagia viską. Pirmą kartą matau aš tokius gaspadorius, kad grobtų savo pačių kieme. Kiekvienas jų turi savo slaptą kertę ir kiekvienas stengiasi ką nors nudžiauti ir nutempti į savo kertę. Stveria jie viską: senus skudurus, gelžgalius, puodus, virvagalius, rūkytą kumpį, tuščią maišą, klumpes, karvės pasaitą, dešrų ringelę, linų grįžtelę, grūdus ir kiaušinius, milo atšnairą ir drobės apatinius. Grobia viens kitam per akis, vienas kitam iš panosės. Kur tiktai kuris pasisuko, ten ir tirpsta viskas! Nukaldino Poviliokas kačergą, ėmė tverti jai kotą, nusisuko patašyt, o kačerga jau prasmego iš akių. Einant per priemenę, visada buvo matyt pašelmeny užžirgdytas ant kartelės senas balnas. Atsikėliau vieną rytą, o balno jau nebėr. Kazimieras dar puola šen, puola ten — niekas nieko nematė, negirdėjo, nežino! Užmaišė senoji iš vakaro duoną, o minkymui miltus paliko maltuvėj, supylusi į bumblę. Pakirdusi apaušrėliu, eina minkyti, o bumblė nusemta, pačiam dugne sluoksnelis miltų palikęs. Ir visi stebisi šitom vagystėm, trauko pečiais, šnarpščia, barasi, ieško vagies vienas kito akyse, o vagies, žinoma, nėr. Senė linguoja galvą:

— O, vaikai, vaikai. . . Ir į ką jūs atsigimėt tokie?!

— Ogi į tavo užkuparį! — spragtelėjo Saliamutė, iškaisdama lyg žarija.

Senoji nutilsta, kadangi priemenėj stovi jos kraitinis kuparas. Didelis, kaustytas geležim kuparas, išrašytas tulpėm ir lelijom. Stovi jis atokiau nuo sienos, o į šitą tarpą prigrūsta, prititinta visokiausių daiktų. Senė dangsto savo turtus ištrandėjusia gūnia, nuo kurios neša toks kvapelis, kad nesinori prieiti artyn. Bet dąiktai patys ima ir išvirsta, ir tada Saliamutė šaukia:

— Motut, užkuparis prakiuro!

Bet ir pačiai Saliamutei ne visuomet sekasi. Jos slaptavietė seklyčioj, po lova. Ji žiemai nuleidžia lovatiesę, slėpdama visas neteisybes palovy, tik ne visuomet paslepia. Žiūrėk, išlindo viduraslin nekarštų vilnų kezulas, verpalų matkelis, rainuočio galas. Ir tada jau senė bumbena:

— Mergautinius savo apdorok!

(Bus daugiau)

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Šiandien, lapkričio mėn. 27 d., sukanka lygiai vieneri metai, kai mirė mano mylimas brolis

POVILAS KATEIVA

Jis mirė Onglis miestelyje, Floridoje, o buvo palaidotas lapkričio 30 d. Greenwood kapinėse, Acala, Floridoje.

Povilas Kateiva buvo pažangus žmogus ir darbo visuomeninėje dirvoje, kiek sugebėjo ir kiek pajėgė.

Lai jis ilsisi ramiai saulėtoje Floridoje!

LUCY RAUDUVIENĖ, Pittston, Pa.

WORCESTER, MASS.

Buvo didelės laidotuvės

Lapkričio 20 d. John Green-Žalimas liko palydėtas didelio skaičiaus palydovų į Rural kapinių krematoriją.

Kadangi Jonas prigulėjo prie daugelio organizacijų — apart L.S. ir D.B. Draugijos, Liet. Ukėsų Klubo, LLD 11 kp. — ir prie daug svetimtaučių org., unijoje ir Masonų organicacijoje, tai jis jau per daugelį metų turėjo tos org. uniformą ir gražų kardą. Su ta uniforma jis ir karste guljo, o viršui karsto buvo padėtas paužulniai tas kardas ir jo plunksnuotoji kepurė. Vietinis laikraštis rašė, kad jis buvo 32 laipsnio narys, kuomet pats aukščiausias laipsnis yra 33o.

Masonų uniformuota grupė darė apeigas ir lapkr. 20 d. prieš išlydėsiant šeši uniformuoti su kardais stovėjo sargyboje, kol kunigas (ne katalikų) atskaitė ilgas maldas. Tada publika atsisveikino, praeidama pro Jono karstą. L.S. ir D. Draugijos ir Ukėsų Klubo grabnešiai į eiles sustojo. Masonai sargai stovėjo su plikais iškeltais kardais. Masonai, užbaigę savas apeigas, į kapus nelydėjo, nes jų idealams yra priešinga lavono krematavimas. Palydovai, veik visi lietuviai, lydėjo į krematoriją arti 30 mašinų. Ten koplyčioje, vargonams pagrojus, D. G. Jusius prabilo lietuviškai, pasakydamas atitinkamą atsisveikinimą ir vilties eiles paskaitė. Po to visi iš eilės praėjo pro karstą. Tada važiavo namo, palikdami Joną.

Jonas buvo 65 m. amžiaus. Amerikoje išgyveno 48 metus. Jis atvyko iš Lietuvos 1909 m. Jo pirmoji žmona mirė prieš virš 10 metų Dabar paliko vienatinį sūnų Joną, kuris yra vedęs, ir du anūkus, gyvena Wakefield, Mass., ir antrą žmoną Marcelę (Norkienę).

Jonas buvo Laisvės skaitytojas ir taip pat rėmėjas viso pažangaus judėjimo. Jis nesveikavo jau daugiau kaip metus laiko, bet vis dirbo, kol sukrito ir ūmai mirė.

D. J.

PADĖKA

ŠIRDINGAI DĖKOJU VISIEMS, kurie laike mano vyro mirties, mano liūdesio valandoje, padėjote. Taip skaitlingai atėjote palydėti į amžinastį John Green. Dėkoju laidotuvių direktoriui Petrui Karaliui, kalbėtojams ir Laisvės dienraščiui už taip rūpestingai padarytą pranešimą. Nesuskaitomą kartą tariu AČIŪ!

Marcelia Green-Žalimienė

BINGHAMTON, N. Y.

Svečiai ir viešnios iš toliau

Pas Petrą ir Katryną Juozapaičius svečiuojasi sūnus ir marti, Peter ir Janis Juozapaitis iš tolimos Montana valstijos. Aplankė ir mus. Pasikalbėjus, sako, į Montaną negrįš, ba pasireiškė ten nedarbas. Dabar dar nežino, kur apsigyvens, kur gaus darbą. Peter yra inžinierius ir ten dirbo vario kasyklose.

Lapkr. 17 netikėti svečiai iš Pittston, Pa., Jonas ir Julija Grušelioniai buvo atvažiavę su kitais žmonėmis pas Valantinus aplankyti sergančios Valantinienės. Ta proga aplankė ir mumis. Pasikalbėjus su jais apie įvairius dalykus, teko sužinoti, kad serga fotografas Stasys Rauduvė. Mes velijame jam greito pasveikimo.

Lankėsi Victoria Zmitraitė-Miller ir jos vyras Frank iš Columbia, N. J., pas savo seselę B. Zmitraitę. Pasikalbėjau per telefoną su Vicky. Sako, turime grįžti atgal į namus. Ji mano, gal Frank gaus šiame mieste darbą, tai pastoviai apsigyvens. Bet dar tikrai nežino, ar bus taip.

-:- -:- -:-

Antano Černos dukra Regina susižiedavo su airių tautos vaikinu. Gavo nuo jo gražų deimantinį žiedą. Kada įvyks vestuvės, neteko sužinoti.

-:- -:- -:-

Nellie Strolienė buvo rimtai susirgusi influenza. Sakosi išgulėjusi 4 savaites lovoj, po gydytojo priežiūra. Dabar jau jaučiasi geriau.

J. Kireilis dar vis ligoninėj. L. Šimoliūnas sveiksta gerai po 2 pergyventų operacijų.

Visiems ligoniams linkiu būti sveikiems!

Josephine

New Haven, Conn.

KAS PAS MUS NAUJA

LLD 32 kuopa turėjo laikyti susirinkimą lapkričio 19 d., bet dėl lietaus susirinkimas neįvyko. O reikalų, kuriuos reikėtų aptarti, yra daug. Beje, pasimokėkite visi savo duokles.

—:—

West Haveno policija sugėmė 15 vaikėzų, kurie "pasiimdavo" automobilius "geriems laikams," o paskui, apdraskę, palikdavo kur nors. Taip pasielgė su 12 mašinų. Žmonėms padaryta didelių nuostolių,

—:—

Buvo biauriai pasielgta ant žydų kapinių: 34 antkapiai išversti, sužaloti. Kai kurių jau nebebus galima pataisyti. Policija jau vieną kitą piktadarį turi sugėmusi.

—:—

Laisvės vajus, kaip girdėti, eina labai lėtai, nors vajininkas daug laiko įdeda, kad pasiektų visus gerus Laisvės skaitytojus. Jis prašo visų gerų draugų pagalbos šiame vajuje.

—:—

Žmonės pradeda jau rūpintis: kas čia bus? Iš darbų vis paleidžiami darbininkai, o kurie dirba, dirba trumpesnes valandas. Taigi: kas bus? JJK

BECKAS DARO APELIACIJĄ

Seattle, Wash. — Tymsterių unijos vadas Dave Beck (jaunasis) darys apeliaciją prieš jo nuteisimą dėl raketizmo. Jis yra sūnus buvusio tymsterių unijos prezidento Dave Beck.

Waterbury, Conn.

NEDARBAS IR RINKIMAI

Kaip matosi iš vietinės spaudos pranešimų apie darbus ir iš žmonių pasakojimų, tai nedarbas plečiasi. Darbininkai vis atleidžiami ir kitų nedarbo apdrauda pasibaigia. Žmogus nedirba, o gyventi reikia. Ypatingai šeimas auginantiems gyvenimas pasidaro nemalonus.

Apie tris mėnesius tam atgal vietinėj spaudoj buvo dabartinio majoro pareiškimas bedarbių klausimu,— kad miesto valdžia su valstijos pagalba įsteigtų kokius nors darbus, kad nedarbo mokesčius jau išėmę bedarbiai galėtų užsidirbti pragyvenimui. Man atrodo, sumanymas labai geras, bet ar jį kas nors užgyrė ir ar jis bus kada nors svarstomas?

Kadangi tas sumanymas valdančiai klasei nepageidaujamas, tai greičiausiai jis bus pamirštas. Tas klausimas buvo pakeltas prieš rinkimus, o rinkimus laimėjo republikonai. Mums yra gerai žinoma ir suprantama iš patyrimo, kad republikonai visada daugiau linkę gelbėti fabrikantus negu darbininkus, kadangi didelė dauguma fabrikų savininkų priklauso republikonų partijai ir stambiomis aukomis ją remia. Jau buvo seniai numatyta, kad tas žmogus, majoras, jiems buvo nepageidaujamas, nes jis per daug nesilenkė prieš ponus. Jis turėjo gana drąsos atsistoti ir pasakyti, ką jis mano ir kaip jam atrodė būtų geriau.

Demokratas

MEDUS

Šviežas šių metų Natūralus Medus. Dobilų arba maišytų žolynų. Medus yra daug sveikiau valgyti negu baltas cukrus.

Medus ir citrino sultys, arba Sage Tea ir medus, pagelbsti nuo šalčio.

Tuojau parsitraukite tikro nešildyto Natūralaus medaus. 3 svarai (kvorta) $1.35.

5 svarai, pusė galiono, $2.50.

10 svarų (galionas) $4.70.

Už persiuntimą užsimoka pirkėjas.

J. W. THOMSON

RFD 1, Rt. 32, N. Franklin, Conn.

Chicago, Ill. —Kilus gaisrui Gulf Mobile and Ohio Railroad sandėlyje, nuostoliai siekia $500,000.

PRANEŠIMAS

BROCKTON, MASS.

LLD 6 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., Liet. Taut. Namo kambariuose, 8 Vine St., pradžia 7:30 v. v. Prašome visus narius dalyvauti, turime daug reikalų aptarti, kaip tai Laisvės ir Vilnies vajus. Reikia talkos. Geo. Shimaitis.

(231-233)

—:—

DETROIT, MICH.

LDS 21 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 1 d., Draugijų salėje, 4097 Porter St., 10 val. ryto. Bus renkama kuopos valdyba 1958 m. Taipgi bus aptarta kiti svarbūs reikalai, kaip tai įrašymas naujų narių. Jeigu žinote ką nors, kas nepriklauso, pakalbinkite prisirašyti. Taipgi kurie turite jaunus šeimos narius, įrašykite į vaikų skyrių, mokestys žemos. Nepamirškite užsimokėti savo mokestis už 1957 metus šiame susirinkime. Fin. Sekr.

(232-233)

Kas Skaito ir Rašo Duonos Neprašo

Tai išmintingas posakis, kuris yra taip senas, kaip senas yra pats raštas. Kas to posakio laikosi, niekad nesigaili. Skaitykite šias knygas:

Amerikos Demokratijos Steigėjai

Skaitykite ją! Susipažinkite su pagrindiniais įstatymais.

Joje rasite Jungtinių Valstijų Konstituciją su svarbiaisiais pataisymais. Atvaizdos žymiausių kovotojų už nepriklausomybę. Puslapių 320, kaina $2.00. DABAR TIK $1.50.

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai

Trumpos biografijos žymiausių Lietuvos patriotų. Parašė Dr. A. Petrika, puslapių 320, kaina $1.50. DABAR TIK $1.

Popiežiai ir Lietuvių Tauta

Tai rinkinys faktų, kuriuos privalo žinoti kiekvienas lietuvis. Parašė Prof. Pakarklis, puslapių 320, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Žmogus ir Mašina

Puikus rinkinys faktų apie išradimus, su įdomiais paveikslais, sutaisė Dr. J. J. Kaškiaučius. Puslapių 240, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

ŠLIUPTARNIAI

Amerikos lietuvių tautinio ir kultūrinio atgimimo laikų istorinis romanas. Parašė Algirdas Margeris. Knyga 652 puslapių. Kaina $5.00: Dabar tik $4.00.

Kelias į Laimę

Tik skaitydamas ją sužinosi kaip įspudinga, kai nekartą giliai atsidusdamas nubrauksi ašaras nuo savo blakstienų. Parašė Rojus Mizara, puslapių 368, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

Kiekvieno kultūringo lietuvio namų knygyne turi būti šis žodynas. Rašyboje ar gyvo žodžio kalboje jame rasite patikrinimą. Tai yra mokytojas jūsų namuose. KAINA $5.50.

Laisvė

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Philadelphia, Pa.

Čia matėme vaidinimą operetės "Katriutės gintarai." Suvaidino newyorkiečiai menininkai. Vaidinimą puikiai atliko, ir kurie atsilankė, buvo labai patenkinti.

Čia pirmusyk smetonuoti hitleriniai desperatai demonstravo savo "kultūrą." Per jų vedamą radijo programą baugino klausytojus, kad neitų į šį parengimą. O laike ėjimo į svetainę privažiavo jų čia kaip šarančių su storomis lazdomis ir iškabomis, užstojo d u r i s, stumdė ir plūdo publiką, bandė neleisti į salę. Tai tokia jų "kultūra"' ir taip jie praktikuoja taip vadinamą "laisvę" ir asmens neliečiamybę!

Nepaisant tų vilkų kaukimo, parengimėlis buvo sėkmingas. Spaudos rėmėjai tuojau suprato, ką reiškia hitlerininkų puolimas, ir štai su parama:

Bartašius penkinę, o sekami po dolerį: Bartašienė, Šulpis, J. Gėgžnas, Stanis, Geltuvienė, Baliukevičienė, A. Kušleikienė, A. Liaudanskis, Fergis, Patten, X, Paukštienė, Liaudanskienė, Lipčius, kitas X, Elžbieta, J. Kučinskaitė, A. B., A. Griciūnienė, V. Kazlauskienė, A. Gailjūnas, Lapiūtė, Buinauskas, Žalys, Alekas, Vaitkus, XXX, A. Pranaitis, Patten, Senas Vincas, P. Mack, antras XXX, J. Griciūnas, Philadelphietė, Bekampiai, Merkiai, Navalinskai iš Binghamtono, Urban, Klimas, Milerienė, J. Butkus, XXX, &XX.

Mūsų mieste pažangiečiai, atrodė, lyg ir snūduriavo per kiek laiko; dabar, kuomet pamatė, kad net menkiausius parengimus sužvėrėję dipukai puola, tai pažangos rėmėjai turėtų pasmarkinti savo veiklą.

Senas parapijonas

New Jersey naujienos

NETEKOME
GERO DRAUGO

Lapkričio 16 d. po ne po ilgos žiaurios vėžio ligos mirė Charles Janušis, kuris gyveno Hillsidėj. Per pastaruosius 30 metų Janušis dirbdavo gėlinėse kaip gėlių augintojas. Buvo linksmo, draugiško ir simpatiško būdo žmogus. Staigi jo mirtis sukrėtė daugelį jo draugų ir pažįstamų, nes jis visuomet buvo smagus ir niekuomet nėra niekam nusiskundęs kokiu nors sunegalavimu.

Buvo darbininkiško nusistatymo žmogus. Priklausė prie visų lietuviškų darbininkiškų organizacijų ir jose darbavosi pagal savo išgalę. Buvo nuolatinis Laisvės skaitytojas ir Kultūrinio centro (Richmond Hill) šėrininkas ir geras darbininkiškos spaudos rėmėjas. Buvo 65 metų amžiaus. Jo žmona mirė 1927 metais. Paliko jį su trimis mažais vaikais, kuriuos našliu būdamas užaugino į vyrus.

Buvo pašarvotas A. B. Brazinsko šermeninėj, 151 2nd St., Elizabethe. Aplink jo grabą buvo nemaža gėlių vainikų: nuo jo sūnų, brolio ir nuo organizacijų ir draugų. Gražus būrys dalyvavo šermenyse. Į Lindeno krematoriją palydėjo 13 automobilių. Krematorijoj paskutinį atsisveikinimo žodį tarė šių žodžių rašytojas.

Visi palydovai buvo užkviesti į Liet. Darbininkų klubą ir buvo skaniai pavaišinti.

Velionis iš Lietuvos paėjo iš Linkavos apylinkės. Buvo bežemio vaikas ir nuo mažų dienų turėjo tarnauti kitiems. Į šią šalį atvyko 1910 metais ir visą laiką išgyveno New Jersey valstijoj. Paliko tris sūnus ir tris marčias. Taipgi vyresnį brolį su šeima, kuris farmeriauja W o o d s t o w n, N. J.

Amžina atmintis jam, o jo giminėms nuoširdi užuojauta.

Ignas

Cleveland, Ohio

LLD 190 KP. REIKALAI

Kuopos metinis susirinkimas buvo sušauktas lapkričio 15 d. Narių atsilankė kiek daugiau kaip paprastai. Buvo pravesti balsavimai Centro komiteto. Išrinkta kuopos valdyba 1958 metams. Taipgi kuopa pateikė porą gerų rekomendacijų Centro komitetui. Vieną, kad atspausdintų lapelius su Brownelio laišku Draugijai, jog jis nuima Draugiją nuo subversyvių sąrašo, o antrą, kad Centro komitetas tartųsi su LDS Centro komitetu ir sušauktų kartu suvažiavimą 1958 m. Pittsburghe.

Prie užbaigos 15 kuopos narių jau pasimokėjo duokles už 1958 metus. Tai yra geras reiškinys. Sekretorius pareiškė, kad iki metų pradžios bent pusė kuopos narių bus duokles užsimokėję.

Baigus susirinkimą, nariai pasivaišino ir gražioj nuotaikoj praleido visą vakarą.

Gruodžio 7 dieną įvyks 190 kuopos pramoga. Išrinktoji tam darbui komisija pareiškė, jog ji pagamins puikią vakarienę tik už $1 asmeniui. Vakarienė įvyks Klubo svetainėj, 9305 St. Clair Ave. Pradžia 6 v. vakare. Po vakarienės prasidės šokiai. Kviečiame visus, o ypatingai LLD narius, atsilankyti

J. Žebrys

Lewiston, Me.

Mirė Alp. Laucas

Mylėjai Laisvę skaityti —
Taip ir kitiems patarei,
Mokslą ir apšvietą matyti,
Nusilpęs gyduolių gėrei.

Oi, skausmas veržė tvirtai--
Gaila palikti vieną dukrelę;
Širdužė suplastėjo lėtai —
Guli kape jos motinėlė.

Liūdna jaunuolę palikti ---
Nuo jaunų dienelių prižiūrėtą;
Jau niekuomet nebesutikti
Taip sentimentaliai mylėtą!

Sulaukęs 67-nių metelių —
Atsikvėpęs iš gilios krūtinės;
Gulei tarpe spalvuotų gėlelių.
Nesikelsi iš nakvynės karstinės!

Liūdi miela dukrelė —
Savo brangaus tėvelio;
Palikta mieloji našlaitėlė—
Sodins kvietkelių ant kapelių!

P. Wizbaras

Atsinaujindamas prenumeratą pridėk vieną kitą doleriuką Laisvės paramai.

Skaitytojų Balsai

Miami Springs, Fla

Daug kartų prisiėjo man girdėt apie visokius nelaimingus atsitikimus ir aksidentus ant vieškelių su auto mašinomis. Savo akim turėjau progą matyt ir bandyt nors pagalbą suteikt nelaimės ir neapdairumo ištiktiems žmonėms.

Dabar bus ne prošalį pakalbėt apie visokius nupuolimus, nukritimus, tai yra nuo stogo, laiptų ar užlų. Rodos, kas čia būtų tiek svarbos apie tai kalbėti, o tačiau yra labai svarbu būti prie tokių darbų atsargiam.

Mano artimas draugas Juozas Bekampis, kuris gyvena ant Atlanto kranto, Avalon, N. J., pereitą pavasarį, jam einant per uždraustą boardvalką, papuvusi lenta lūžo ir jis nukrito ant šiurkščių skeveldrų akmenų, sužeisdamas kojų labai skaudžiai. Man pasijį svečiuojantis pereitą rudenį, pats savo akim mačiau Juozą gydant sulaužytą kojos šlaunį. Raminau jį ir jo simpatingą žmoną.

Antras mano draugas Aleksas Ogentas, iš Easton, Pa., dar nebuvo visai senas žmogus. Buvo stambus ūkininkas, prieš metus barnėje ant užlų tvarkė bėlas gyvulių pašaro. Patraukus, bėla paslydo ar kaip ten nebuvo, jis krito stačia galva į apačią ant ūkiškų geležinių pabūklų. Nuvežtas į ligoninę, mirė po kelių dienų. Vis tai buvo stoka atsargumo. Pereitą rudenį aplankiau jo žmoną Nelę, suramindamas ją keliais žodžiais.

Prieš porą savaičių mane patį ištiko pusėtina nelaimė per mano paties neatsargumą. Mažas tai buvo darbas. Sumaniau nudažyt savo namo pastogę. Pasilipus laiptais šešias pėdas, mano žmona norėjo palaikyt kopėčias, bet aš pasakiau: nėra reikalo, gali sau eit, kur nori. Man besidarbuojant - maliavojant, kopėčios pakrypo į dešinę pusę žaibo greitumu ir aš nugriuvau su kopėčiomis ir maliava, sužeisdamas petį ir šoną. Apsičiupinėjus, neatrodė kad kur nors būtų įlaužtas kaulas, tačiau per savaitę turėjau pusėtiną skausmą. Dabar mano žmona Elzbieta tarkuoja mane už tai, kad nepaveliau jai paturėti kopėčias.

V. J. Stankus

Los Angeles, Calif.—Miškų gaisrai labai išsiplatino. Ugnis apėmė virš 25,000 akrų miško ir padarė apie 25 mlijonus dol. nuostolių.

Binghamton, N. Y.

SVEIKINAME SU JO
70-TU GIMTADIENIU

Artimi L. Prūseikos prieteliai sveikiname jus, didžiai gerbiamas ir brangus drauge, su jūsų 70-tu gimtadieniu ir linkime geros sveikatos ir laimingai sulaukti dar daug daug gimtadienių. Įvertindami jus kaip rašytoją - žurnalistą ir veikėją, linkime jums greitai pasveikti ir siunčiame nors mažą dovanėlę:

A. ir J. K. Navalinskai	$2.00
Bronė Zmitraitė	2.00
Eva Čekanauskienė	1.00
Vera Kapičiauskienė	1.00
Paulina Jasilionienė	1.00
Helena Žukienė	1.00
Helena Vėžienė	1.00
Katrina Juozapaitienė	1.00
Paul Grinius	1.00
Paul Mikolajūnas	1.00

Toronto.— Cecile Dionne apsivedė su P. Langlois. Cecile yra viena iš penkių kartu gimusių seserų.

Canberra, Australija. — Dabar ši šalis jau turi 9,643,080 žmonių.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Padėka

Noriu išreikšti nuoširdžią padėką visiems tiems, kurie dalyvavo mano vyro Juozo Merkevičiaus laidotuvėse, ir taipgi didelis ačiū Antanui Pimbai už kalbą. Ačiū laidotuvių direktoriui J. Garšvai ir jo bendradarbiams už gražų prižiūrėjimą šermenų ir laidotuvių.

Negalima pamiršti ir tų, kurie prisiuntė gėlių ir suteikė man ir mano dukrelei raminimo žodžius.

Kadangi pati dar esu ligonis, taj negalėjau dalyvauti nei laidotuvėse, negalėjau asmeniškai ištarti padėkos žodį, tad šia proga per dienraštį Laisvę ištariu ačiū. Tuoj po laidotuvių grįžau ligoninėn, ten išlaikė 5 dienas, ir paleido namo. Dabar turiu lankyti klinikus.

Mae Merk
ir dukra **Collette**

Gamyba sumažėjo

Pasirodo, kad mašinų gamyba labai nupuolė. Spalio mėnesį, kaip praneša Machine Tool Builders Ass'n gamyba nupuolė net 58 procentus lyginant su 1956 metų gamyba.

Clothing Manufacturers Ass'n praneša, kad drabužių gamyba nupuolė spalio mėnesį net 66 procentus, lyginant su pereitų metų gamyba. Tas parodo blogus pasireiškimus gamyboje.

Policija daro gerą biznį

Dabar New Yorke yra kampanija "apsaugai pėstininkų", tai yra, pėsčių žmonių, pereinančių skersai gatves. Įtaisyta tūkstančiai specialių šviesų, iš kurios rodo: "Walk" (Eik) arba "Don't Walk". Pastatyta policininkai tvarkos prižiūrėjimui ir baudžia "jay" pereinančius. Bet vyriausiai, tai pinigaujasi nuo automobilistų.

Sulyg tvarkos, tai jeigu pėstieji jau eina, tai automobilistų pareiga laukti koi jie pereina. Bet dažnai vieni pereidinėja, kiti jų vietą užima ir automobilistas bando pravažiuoti. Už tai į keles dienas dienas automobilistai gavo 31,838 baudos tikietus.

Jau išrinkta "jurė" teisti Hoffą

United States District Court jau išrinko prisaikintuosius teisėjus ("jury"), kuri teis vežiotojų (teamsterių) unijos viršininką James R. Hoffą. Į jurę yra išrinkta 8 vyrai ir 4 moterys. Tai retas atsitikimas, kad tokis skaičius moterų dalyvautų. Paprastai jų būna mažai tarpe "jury" kandidatų.

Padaugėjo mokslo įstaigų lankymas

Pastaruoju laiku, ar tai dėl tarybinių Sputnikų, ar dėl kitų priežasčių, žymiai padaugėjo mokslo įstaigų lankymai.

Natural History muziejų į metus laiko lankė veik du milionai žmonių. Per du pastaruosius mėnesius buvo 75,000 daugiau lankytojų, kaip pereitais metais tuo pat laiku.

Hayden planetariumą aplankė virš 600,000 žmonių. Vien pastaruoju laiku buvo tūkstančiai daugiau lankytojų, kaip pereitų metų tais pat mėnesiais.

Paminėjo Olginą

Į Manhattan Center susirinko virš 2,000 žmonių paminėti Olginą jo mirties 18-kos metų sukaktyje.

M. J. Olginas, ilgų metų lovotojas, buvo pirmasis žydų progresyvio dienraščio (Morning Freiheit" redaktorius.

Susirinkime kalbėjo dabartinis dienraščio redaktorius Paul Novick apie spaudos reikalus. Dienraščio palaikymui sukelta virš $8,000 aukų.

Atidarė "Anastasia" skutyklą

Pagal įstatymus dėl žmogaus mirties buvo uždaryta Arthuro Grasso skutykla Park viešbutyje, kurioje kiek laiko atgal buvo nušautas žinomas raketierius Anastasia. Prašant leidimo atidaryti, teisėjas Jacob Markowitz Grasso prašymą patenkino. Dabar visi tą skutyklą vadina nauju vardu — "Anastasia Barber".

Tarybiniai fizikai atvyko

Keturi Tarybų Sąjungos mokslininkai medicinos, fizikos ir technikos srityje atvyko į New Yorką. Jie yra Dr. Zoia Dorofiejeva, Dr. Nina Ždanova, Dr. Nikolai Viazjamski ir Dr. Dimitrij Lunev. Jie buvo pasitikti eilės Amerikos žymių daktarų ir chirurgų.

Biznis buvo geras

Gimbel Brothers, Inc., visos eilės didžiulių krautuvių savininkai, paskelbė, kad jie veik 6 procentus daugiau biznio turėjo negu metai atgal. Spalio 31 d. jie daro metines sutraukas. Jos rodo, jog į metus laiko darė už $92,304,000 biznio.

PRANEŠIMAS

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1 kuoops priešmetinis susirinkimas įvyks antradienį, gruodžio 3 dieną, 7:30 val. vakare, Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill. Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus rinkimai valdybos 1958 metams. Kurių duoklės nemokėtos, malonėkite užsimokėti, kad nesusispenduotumėt.

Valdyba (232-233)

Finansinė parama Laisvei visada reikalinga.

New Yorkas "paskendo dūmuose"

Federalis advokatas Paul W. Williams paskelbė, kad New Yorke yra 40 procentų visų Amerikoje naudojančių narkotinius nuodus. Jo duomenimis New Yorke jau žinoma 17,563 narkotikai, kurių 13-tą procentą sudaro jaunimas žemiau 21 metų amžiaus.

Visoje šalyje priskaitoma apie 45,000 narkotikų žmonės, kurie pradeda tuos nuodus naudoti, prie jų įpranta, tai paskui be jų jau negali apsieiti. Gi narkotiniai nuodai platinami slapta, todėl platintojai baisiai brangiai už juos lupa. Dėl tos priežasties narkotikų vartotojai puola prie vagysčių ir apiplėšimų, kad pasidaryti pinigų.

Reikia seneliams centrų

Šalpos ir pagalbos žmonėms skyrius (Welfare) pareiškė, kad miestui būtinai dar reikalinga įsteigti bent 100 naujų seneliams ir paliegusiems žmonėms centrų.

Mr. McCarthy, skyriaus komisijonierius, kalbėjo Hunter kolegijoje. Jis sakė, kad dabar miestas turi tik 22 centrus, kur užlaikoma apie 6,000 senelių. Juose gali sutilpti tik maža dalis tų, kuriems tokia prieglauda yra reikalinga.

Bronxville, N. Y. — Mirė Dr. Oliver Luther Austin, sulaukęs 86 metų. Buvo žymus protinių ligų specialistas.

Ruby, S. C. — Susikūlus pieno sunkvežimiui su automobiliumi nelaimėje žuvo šeši žmonės, vienos šeimos nariai.

Guatemala. — Liaudies priešai ėdasi savo tarpe ir neturės bendro kandidato į prezidento vietą laike rinkimų gruodžio 19 d.

Norėčiau gauti žmogų (vyrą ar moterį) kas norėtų gyventi mano bute, maždaug pagelbėtų prie rendos išlaidų ir, svarbiausia, man nebūtų taip nuobodu. Dėl daugiau informacijų prašome skambinti GLenmore 2-8899, arba kreiptis pas Mae Merk, 442 Chauncey Street, Brooklyn, N. Y. (232-233)

Skalbiami Divonai
Visokio dydžio—9 x 12 ir didesni
Virš 20 sv.—25c už ekstra sv.
Išplaunam, išpurtom, išdžiovinam
$4.95 iki 20 svarų.
Visas Darbas Garantuotas
MAURYS LAUNDROMAT
36-10 31st St., L.I.C. ST. 6-2323.
Nariai Amer. Inst. of Laund'g.

LORDS
PASTRY SHOPPE
141 Merrick Rd.
Massapequa Park, L. I.
PY. 8-3370
Diabetic Coffee Cakes, cookies, pies for Diabetics. Bread made 100% from Gluten Flour.
Phone for Special Orders.

NUNNER'S BAKERY
Pirmos rūšies tortai visokiemes pokyliams.
Specialiai patarnaujame vestuvėms ir parėms.
Atdara Sekm. 6 v. r.. iki 2 v. d.
199 Jericho Turnpike
Floral Park 4-8122.

PAIEŠKOJIMAS

Pasirendavoja kambarys vyrui, kuris mylėtų gyventi pas kitą vyrą, užlaikantį butą. Apšildomas, gali pasidaryti ir valgį. Kreipkitės: K. Keptėnas, 265 So. 2nd St., Brooklyn, N. Y. (231-232)

Paieškau savo pusbrolių Ruzalių ir Marmakų. Iš Lietuvos—Gegenių kaimo, Žobiškio parapijos.

Mano žmona mirė, turiu svarbių reikalų. Būsiu dėkingas, jeigu atsilieps, arba žinantieji praneš: Antanas Marmakas, 1219 Green St., Philadelphia 23, Pa. (227-232)

SERGA

Stanley Poškaitis, brooklynietis, praneša, kad jis jau apleido ligoninę ir randasi po naujų adresu. Jis labai norėtų, kad jį aplankytų jo pažįstami. Jo naujas adresas yra 144 South Oxford St. (Oxford Nursing Home), Brooklyn, N. Y.

LLD 1 kp. nariams

LLD 1-osios kuopos nariai šį susirinkimą gaus naują knygą.

Pirmoji kuopa tur būt bus tą laimingąja, kurios nariai bus pirmieji gauti Lietuvių Literatūros Draugijos ką tik išleistą šių metų knygą **"Gydymo istorija"** Ją parašė du daktarai: **Dr. Jonas Stanislovaitis** ir **Dr. Antanas Petrika.**

Knygą gaus visi kuopos nariai, kurie jau yra pasimokėję arba pasimokės nario mokestį šiame susirinkime lapkričio 29-os vakarą, Liberty Auditorijos patalpoje. Pradžia 7:30 val. vakaro.

Sekr.

HELP WANTED-MALE

Westchester County. Tortų kepėjas. Sekmadieniais laisva. Nuolatinis darbas. Puiki šapa ir geros darbo sąlygos.
WOLFFS PASTRY SHOP
258 Mamaroneck Ave.
Mamaroneck, N. Y.
Ma. 9-3588.
(228-233)

REAL ESTATE

BROOKLYN
Bensonhurst, 2 šeimų namas, minored wall gyvenamasis rūmas, išlaisytas sklepas, minored bar, 3 maudynės, naujai išdekoruotas iš vidaus ir lauko. Tuojau užimtini šeši rūmai ant pirmų lubų. **Šaukite CO. 6-1636.** (230-232)

Business Opportunity

Sheet Metal ir Roofing Shop. Geras biznis gerai įsteigtas. Proga tinkamam asmeniui pasidaryti gerą pragyvenimą. Privatiškas savininkas. Persitikrinkite. Woodside, N. Y. **DA. 6-0449.** (232-234)

PROŠVAISTĖS
Širdį Jaudinanti
Jono Kaškaičio
Poezija
Taipgi trumpa autoriaus biografiją, kuri labai įdomi
Knyga iš 330 puslapių
Kaina tik $1.50
Laisvė
110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

PAMINKLAI
S & S MEMORIALS
Išstatome Visose Kapinėse.
Visi paminklai certifikuoti ir garantuoti. Lengvi išmokėjimai pritaikomi.
602 Greenwich St.
Hempstead, L. I.
IV. 1-6850.

At Larchmont Employment
Abelnai Namų Darbininkai
Virėjos, Motinų Pagelbininkės
Slaugių Patarnautojos
132 LARCHMONT AVE.
LARCHMONT, N. Y.
TE. 4-3663—TE. 4-1611, Mrs. B.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

Dabartinės Lietuvių kalbos
ŽODYNAS
Išleido Valstybinė Politinės ir Mokslinės Literatūros Leidykla Vilniuje, Lietuvoje
Stambi Knyga, 987 Puslapių, Kaina $5.00
Žodynas yra mūsų namuose mokytojas ant lentynos. Ar jis randasi jūsų namuose? Jei ne, tai greit įsigykite jį. Gaunamas Laisvės knygyne. Užsisakydami adresuokite sekamai:
Laisvės
110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.
—:—
Kartu su užsisakymu prašome prisiųsti ir pinigus.